PROCEDURA APLICABILĂ FONDURILOR ASIGURĂRII OBLIGATORII DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ

Oleg TELEVCA
CZU: [349.3:368.9.06](478) *olegtelevca@mail.ru*

Asigurarea obligatorie de asistență medicală [2] reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecţie financiară a populaţiei în domeniul ocrotirii sănătăţii prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilităţi egale în obţinerea asistenţei medicale oportune şi calitative**.**

Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală fac parte integrantă din bugetul public național [2] și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. O analiză succintă ne permite să constatăm că și în cazul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală sunt reglementate aceleași etape, caracteristice și celorlalte elemente componente ale bugetului public național și anume: elaborarea proiectului fondurilor obligatorii de asistență medicală; examinarea și adoptarea legii fondurilor obligatorii de asistență medicală; executarea legii fondurilor obligatorii de asistență medicală; încheierea și raportarea execuției fondurilor obligatorii de asistență medicală.

Ministerul Finanțelor emite, anual, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, circulara privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget adresată autorităților publice centrale și locale. Circulara cuprinde particularități specifice privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget pe anul bugetar respectiv. În baza circularei emise de Ministerul Finanţelor, autorităţile publice centrale organizează procesul de

elaborare a proiectelor de buget şi emit circularele corespunzătoare adresate instituţiilor bugetare subordonate.

Autoritatea publică în domeniul ocrotirii sănătăţii elaborează, corespunzător, proiectul fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală şi îl prezintă pentru avizare Ministerului Finanţelor, în termenul stabilit.

În cele din urmă, Ministerul Finanţelor, autorităţile publice centrale în domeniul protecţiei sociale şi în domeniul ocrotirii sănătăţii elaborează, corespunzător, proiectele legii anuale a bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat şi a fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală şi le prezintă Guvernului spre examinare în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conţine prevederi generale privind aprobarea indicatorilor principali ai fondurilor corespunzătoare şi reglementări specifice anului bugetar respectiv, precum şi Anexa.

Anexa la legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală cuprinde:

a) sinteza fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală;

b) programele de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală;

c) alte date relevante.

Nota informativă la proiectul legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală cuprinde informaţii de fundamentare a proiectului de lege, inclusiv performanţa în cadrul programelor din buget, factorii care au influenţat alocarea resurselor, precum şi explicaţii privind eventualele abateri de la limitele de cheltuieli aprobate în cadrul bugetar pe termen mediu. Informaţia prezentată în Nota informativă la proiectul de buget reflectă rezultatele ultimilor doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, indicatorii planificaţi pentru anul bugetar viitor şi estimările pentru cel puţin doi ani ulteriori.

Legea se prezintă spre aprobare conform clasificaţiei organizaţionale şi clasificaţiei programelor, precum şi conform clasificaţiei economice pentru asigurarea controlului anumitor indicatori bugetari din partea Parlamentului.

Guvernul examinează şi aprobă proiectul legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală şi îl prezintă Parlamentului până la data de 15 octombrie.

Parlamentul examinează şi adoptă legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul respectiv în termenul prevăzut de calendarul bugetar (1 decembrie).

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se examinează şi se adoptă în două lecturi:

a) prima lectură: se audiază raportul privind proiectul bugetului, se examinează şi se aprobă indicatorii generali ai legii (veniturile, cheltuielile şi soldul bugetului);

b) a doua lectură: proiectul legii se examinează şi se votează pe articole sau, după caz, în ansamblu.

Legea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală intră in vigoare la 1 ianuarie a anului bugetar sau la data indicată în text, care nu trebuie să preceadă data publicării.

Procedura execuției fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală este formată din următoarele faze [1, p.107]:

- repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare;
- realizarea veniturilor bugetare;
- execuția de casă bugetară;
- efectuarea cheltuielilor bugetare.

Ministerul Finanţelor, Casa Naţională de Asigurări Sociale şi Compania Naţională de Asigurări în Medicină întocmesc şi publică lunar rapoarte privind executarea bugetelor pe care le administrează [3].

Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului public naţional şi a componentelor acestuia în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

Rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat şi a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se întocmesc de administratorii bugetelor respective şi se prezintă Guvernului, iar ulterior Parlamentului spre aprobare, în termenele prevăzute de calendarul bugetar.

Execuția bugetului public național presupune la fel ca realizarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor aprobate prin legea bugetară anuală să se facă sub controlul unor organisme de stat cu răspunderi în

activitatea bugetară. Atribuții de control al execuției bugetare sunt îndeplinite de următoarele organe [1, p.120]:

a) Parlamentul țării, care exercită controlul politic;

b) Curtea de conturi – auditul public extern;

c) Ministerul Finanțelor, care exercită un control administrativ specializat.

Controlul politic se efectuează de către Parlament, pe baza documentației prezentate de Guvern în cursul anului bugetar. Controlul se exercită la cerere sau din oficiu și urmărește evoluția execuției bugetare, atât la realizarea veniturilor, cât și cu privire la efectuarea cheltuielilor bugetare.

Curtea de Conturi exercită auditul public extern, privind modul de formare, gestionare și utilizare a resurselor bugetului public national, precum și de administrare a patrimoniului public.

Controlul administrativ specializat se exercită de către Ministerul Finanțelor prin organele sale specializate. Conform legislației noastre una din asemenea autorități este Inspecția financiară care efectuează inspectarea financiară.

Referințe:

1. ȘAGUNA, D.D. *Drept financiar public*. București: C.H.Beck, 2017.
2. Legea nr.1585 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală din 27.02.1998. Publicată în *Monitorul Oficial*, nr.38-39 din 30.04.1998.
3. Legea nr.181 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale din 25.07.2014. Publicată în *Monitorul Oficial*, nr.223-230 din 08.08.2014.

Comunicare elaborată în baza Proiectului Instituțional ***„Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului”*** *în cadrul Laboratorului de Cercetare Științifică „Drept Public Comparat și e-Guvernare”.*